

Polska stoi przed ogromnym wyzwaniem przezwyciężenia negatywnego obrazu kraju o zatrważająco złym stanie infrastruktury drogowej, mało wydajnej infrastrukturze kolejowej i przestarzałym systemie zarządzania odpadami. Rozwój infrastruktury nie może jednak negatywnie odbić się na środowisku.

Przed wielką szansą

Polska, wstępując do Unii Europejskiej, włączyła się w realizację jednej z najważniejszych wspólnotowych polityk – polityki spójności. Ma ona na celu promowanie harmonijnego rozwoju całego terytorium Wspólnoty poprzez działania prowadzące do zmniejszania dysproporcji w poziomach rozwoju jej regionów, a tym samym do wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Dzięki odpowiednim działaniom realizowanym w ramach polityki spójności i przy wsparciu finansowym funduszy europejskich Polska ma szansę na odrobienie zaległości rozwojowych oraz znaczne przyspieszenie procesów zmierzających do osiągnięcia poziomu porównywalnego z innymi regionami i krajami UE.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Przebudowa, modernizacja i rozbudowa infrastruktury transportowej muszą jednak uwzględniać potrzeby w zakresie ochrony środowiska, najlepiej przez wyeliminowanie lub co najmniej ograniczanie negatywnego wpływu inwestycji infrastrukturalnych na jego stan. Zatem rozwój infrastruktury komunikacyjnej jest pożądany

i spodziewany, ale nie może odbywać się kosztem cennych przyrodniczo terenów.

Takie podejście do realizacji inwestycji rodzi pytanie, czy możliwe jest pogodzenie dwóch tak przeciwstawnych celów: z jednej strony rozbudowy inwestycji infrastrukturalnych, a z drugiej ochrony środowiska? Okazuje się, że jak najbardziej, a potwierdzeniem tego jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Jego celem jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej, przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Dwa priorytety programu: rozwój infrastruktury i ochrona środowiska mają charakter równorzędny. To oznacza, że oba muszą znaleźć spełnienie w planowanych projektach rozwojowych.

Program Infrastruktura i Środowisko wchodzi w skład Narodowej Strategii Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) na lata 2007-2013. Strategia wyznacza najważniejsze cele rozwoju Polski na najbliższe siedem lat. Jej realizacja wsparta jest środkami funduszy europejskich: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności. Do 2013 r. Polska będzie największym

beneficjentem europejskiej polityki spójności. Łącznie zagwarantowano dla nas w budżecie UE ponad 67 mld euro, co stanowi ponad 20 proc. wszystkich środków finansowych przeznaczonych na realizację polityki spójności. Problematyka wpływu tworzonej infrastruktury na środowisko jest obecna w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko, Programie Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej, Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka, Regionalnych Programach Operacyjnych oraz Programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Wśród nich największym programem jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Na jego realizację przypadło 37,6 mld euro, z czego wkład unijny wynosić będzie 27,9 mld euro, zaś wkład krajowy – 9,7 mld euro. W ramach tego budżetu realizowane będą projekty, które sklasyfikowano w 15 obszarach tematycznych. Nadzór nad każdym z obszarów sprawuje jedno z sześciu ministerstw, właściwych ze względu na sprawę, jakimi się zajmuje. Nad realizacją całości programu czuwa Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Strategiczne znaczenie projektów kluczowych

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, podobnie jak pozostałe programy operacyjne, finansuje konkretne projekty. Część z nich to tzw. projekty kluczowe, które mają strategiczne znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, danego sektora, lub województwa. To właśnie dzięki projektom kluczowym Polska ma szansę na dokonanie największego skoku cywilizacyjnego w swojej historii. Projekty kluczowe ułatwią powstanie w Polsce nowoczesnej sieci drogowej, z autostradami i drogami ekspresowymi. Pozwolą na modernizację sieci kolejowej, przyczynią się do rozwoju wielu zaniedbanych i zacofanych przez lata regionów naszego kraju.

Zgodnie z założeniami polityki spójności wszystkie projekty kluczowe będą prowadzone z zachowaniem najwyższej staranności w zakresie ochrony środowiska.

Każda inwestycja, której realizacja będzie miała negatywny wpływ na środowisko, będzie wymagała opracowania działań minimalizujących i kompensacyjnych wobec środowiska i komfortu życia mieszkańców.

Wsparcie dla regionów i ściany wschodniej

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko nie jest jedynym, który zakłada rozbudowę infrastruktury komunikacyjnej. Cel ten stawiają przed sobą także regionalne programy operacyjne. Są to regionalne strategie

rozwoju osobne dla każdego województwa. Budżety tych programów przewidują środki służące poprawie infrastruktury komunikacyjnej. Szczególnym wsparciem w zakresie inwestycji komunikacyjnych objęte zostały cztery województwa, tworzące tzw. ścianę wschodnią. Są to województwa: warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie. Z myślą o tych regionach powstał program Rozwój Polski wschodniej, który ma za zadanie przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego Polski wschodniej. Jednym z priorytetów tego programu jest poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych województw Polski Wschodniej. Są to jedyne regiony w Polsce, które otrzymają wsparcie finansowe na realizację inwestycji infrastrukturalnych, pochodzących aż z trzech źródeł.

Możemy być jak reszta Europy

Polska jeszcze nie miała tylu pieniędzy na inwestycje i na poprawę warunków życia. Jeśli mądrze wydamy ponad 67 mld euro z funduszy europejskich przez najbliższe pięć lat, to mamy szansę na unowocześnienie naszego kraju, tak by do roku 2013 Polska i jej regiony stały się miejscem atrakcyjnym dla inwestowania, życia i pracy. Jeśli to się powiedzie, nastąpi znacząca poprawa jakości i dostępności infrastruktury z zachowaniem cennych przyrodniczo obszarów.

Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013 przedstawia:

- ▲ analizę sytuacji społeczno-gospodarczej kraju i jego regionów,
- ▲ najważniejsze wyzwania dla kraju w perspektywie kolejnych lat,
- ▲ cele zmierzające do osiągnięcia spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej z krajami i regionami Wspólnoty,
- ▲ alokację środków finansowych na poszczególne programy operacyjne.

